

Instanța de fond: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, judecător – A. Ciubotaru

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

DECIZIE

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător – Svetlana Filincova

Judecători – Dumitru Visternicean, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Ciocanu Mihail,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ciocanu Mihail împotriva Procuraturii Generale, Guvernului Republicii Moldova și Parlamentului Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, prin care a fost respinsă cererea apelantului Ciocanu Mihail cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, fiind restituit apelul acestuia împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 01 iunie 2016, ca fiind depus în afara termenului legal,

a c o n s t a t a t :

La 01 octombrie 2015, Ciocanu Mihail s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii Generale, Guvernului Republicii Moldova și Parlamentului Republicii Moldova, solicitând obligarea pârâților să-i achite câte un milion de lei drept daune morale survenite în urma nerespectării legilor, ceea ce reprezintă un atac asupra drepturilor victimelor represaliilor politice, urmașilor acestora, inclusiv asupra drepturilor reclamantului.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 01 iunie 2016, acțiunea lui Ciocanu Mihail împotriva Procuraturii Generale, Guvernului Republicii Moldova și Parlamentului Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 07 august 2017, Ciocanu Mihail a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând repunerea în termen a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, a fost respinsă cererea apelantului Ciocanu Mihail cu privire la repunerea în termen a cererii de

apel, fiind restituit apelul acestuia împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 01 iunie 2016, ca fiind depus în afara termenului legal.

Împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, Ciocanu Mihail a declarat recurs la 22 martie 2018, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii privind restituirea cererii de apel, cu remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru soluționarea apelului declarat. Ulterior, Ciocanu Mihail a înregistrat recursuri suplimentare la 12 aprilie 2018, 13 aprilie 2018, 23 aprilie 2018, 24 aprilie 2018, 25 aprilie 2018, 26 aprilie 2018, 27 aprilie 2018, 02 mai 2018, 03 mai 2018, 04 mai 2018, 07 mai 2018, 10 mai 2018, 11 mai 2018, 14 mai 2018, solicitând casarea încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 29 septembrie 2017; casarea hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 01 iunie 2016; casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018; ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 12 alin. (9) lit. a), b) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 08 decembrie 1992, a Hotărârii Guvernului nr. 627 din 05 iunie 2007 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice, precum și a art. 4 alin. (4) din Codul funciar. De asemenea, în cererile de recurs înaintate, Ciocanu Mihail a formulat mai multe cerințe adresate Curții de Apel Chișinău, și anume ridicarea excepției de neconstituționalitate a aceluiași acte normative, repunerea în termen a cererii de apel, aplicarea jurisprudenței CtEDO în cadrul prezentului litigiu, casarea hotărârii primei instanțe, precum și a încheierii instanței de apel.

În motivarea cererilor de recurs, a indicat circumstanțe și motive similare celor din cererea de chemare în judecată, argumentându-și pretențiile înaintate în prima instanță.

Studiind materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ciocanu Mihail urmează a fi respins din următoarele motive.

Potrivit art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea contestată cu recurs a fost pronunțată de Curtea de Apel Chișinău la 15 februarie 2018, iar potrivit scrisorii anexată la f.d. 71, vol. III, a fost expediată spre cunoștință participanților la proces la 16 februarie 2018, și nu există dovada recepționării acesteia de către părți. Astfel, ținând cont de faptul că cererea de recurs a fost depusă la 22 martie 2018, iar recurentul susține că a luat cunoștință de încheierea contestată tot la 22 martie 2018, Colegiul consideră că aceasta a fost declarată în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În speță, se constată că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, a fost respinsă cererea apelantului Ciocanu Mihail cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, fiind restituit apelul acestuia împotriva hotărârii Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 01 iunie 2016, ca fiind depus în afara termenului legal.

Potrivit cererii de recurs, recurentul Ciocanu Mihail invocă faptul că nu a cunoscut despre existența hotărârii Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 01 iunie 2016, or, la data pronunțării acesteia era bolnav, fapt despre care a anunțat instanța de judecată. Consideră recurentul că prima instanță urma să amâne examinarea acțiunii, și nu să o examineze în lipsa lui timp de trei zile.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nu poate reține aceste argumente, dat fiind faptul că la data de 27 mai 2016, Ciocanu Mihail, a depus cerere către Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, prin care într-adevăr a înștiințat instanța de judecată despre starea sa de sănătate, solicitând examinarea acțiunii în lipsa lui (f.d. 389, vol. II). Dispozitivul hotărârii Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 01 iunie 2016, i-a fost expediat reclamantului în ziua pronunțării acesteia (f.d. 399, vol. II).

La 03 februarie 2017, Ciocanu Mihail a depus o cerere la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând să fie informat despre examinarea acțiunii sale, fiindu-i expediat un răspuns la aceeași dată, prin care reclamantul a fost informat despre pronunțarea hotărârii la 01 iunie 2016 și posibilitatea acestuia de a lua cunoștință de materialele cauzei prin intermediul cancelariei (f.d. 403, vol. II).

În așa mod, Colegiul reține faptul că recurentul Ciocanu Mihail a depus cererea de apel la 07 august 2017, adică cu depășirea termenului de 30 zile, prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC, și fără a prezenta dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, în sensul art. 116 alin. (3) CPC.

Ținând cont de cele expuse, Colegiul reiterează faptul că dispozițiile art. 362 alin. (3) CPC, constituie o garanție a dreptului de apărare, legiuitorul urmărind că persoanele, care din motive întemeiate au omis termenul de apel, pot fi repuse în termen de către instanța de apel, în baza cererii.

Însă, în acest sens, este de menționat faptul că recurentul, solicitând examinarea acțiunii în lipsa lui, a avut obligația procedurală de a-și securiza dreptul de apel și de a manifesta o diligență rezonabilă în privința propriilor drepturi, inclusiv de a se interesa de soarta acțiunii înaintate și de a contesta hotărârea primei instanțe. Prin urmare, caracterul abuziv și cu rea-credință al acțiunilor recurentului se observă prin faptul că, luând act de hotărârea Judecătoria

Rîșcani, mun. Chișinău din 01 iunie 2016, nu a întreprins măsurile necesare în scopul contestării în termen a acesteia, și nu a probat temeinicia omiterii termenului.

Din aceste considerente, nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele recurentului referitor la ilegalitatea încheierii instanței de apel, or, aceasta a dispus de termen suficient pentru înaintarea cererii de apel.

Colegiul relevă că, potrivit art. 61 CPC, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (1)-(3) CPC, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Din aceste considerente, Colegiul consideră corectă soluția instanței de apel privind respingerea cererii lui Ciocanu Mihail de repunere în termen a apelului, mai cu seamă că omiterea termenului de atac nu a fost argumentată și probată de către apelant.

Astfel, analiza situației de fapt și de drept denotă că încheierea instanței de apel din 15 februarie 2018, este una legală și întemeiată, din considerentul nerespectării de către apelantul-recurent a termenului de atac prevăzut de lege. Or, pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, admiterea unei cereri de apel sau recurs tardive încalcă dreptul la un proces echitabil al părții în proces care deține o hotărâre judecătorească favorabilă și ulterior anulată. Deci, o astfel de soluție este incompatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea căii de atac ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise

în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Cu referire la solicitarea recurentului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 12 alin. (9) lit. a), b) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 08 decembrie 1992, a Hotărârii Guvernului nr. 627 din 05 iunie 2007 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice, precum și a art. 4 alin. (4) din Codul funciar, Colegiul conchide că cererea respectivă nu poate fi examinată la această etapă a procesului.

Or, potrivit art. 12¹ alin. (1) CPC, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Reieșind din prevederile normei citate, ridicarea excepției de neconstituționalitate este de competența instanței care examinează fondul cauzei, pe când în cadrul examinării cererii de recurs împotriva încheierii, instanța de recurs nu este competentă să soluționeze o asemenea cerință.

Astfel, Colegiul apreciază recursul declarat de Ciocanu Mihail ca unul neîntemeiat și care necesită a fi respins, cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018.

Luând în considerație cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Ciocanu Mihail.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ciocanu Mihail împotriva Procuraturii Generale, Guvernul Republicii Moldova și Parlamentul Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecător

Svetlana Filincova,

Judecători

Dumitru Visternicean,

Nicolae Craiu